GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **Nro. 69.** 16. Czerwca 1823.

Uwiadomienie.

Na Gazetę Lwowską t. i. Wiadomości polityczne z Rozmaitościami i Dodatkiem, przyymuie się prenumerata za czas od 1. Lipca do końca Grudnia 1823 po 24 ZR. W. W. lub 9 ZR. 36 kr. M. K. — Prenumeratę przyymuie C. K. Zwierzchny Urząd poczty Lwowski i wszystkie C. K. Urzędy pocztowe prowincyyne, naydaley do końca b. m. aby stosownie do ilości zamawiaiących, urządzony był nakład.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienia C. K. Rządu kraiowego.

I. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 24. Marca r. b. i stosownie do przepisów nayważszego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź raczył Karolowi Demuth fabrykantowi towarów mosiężnych i blaszanych w Fünfhaus pod Nrm. 114 mieszkaiącemu pięcletny przywiley na wynalazek a) machiny do robienia rynew dachowych, rur do ściekania, odbrzeżeń dachowych, pokrycia dachowego, wszelkiego gatunku, z ołowiu, miedzi, zynku, z białey i czarney blachy, lub z inszych kruszców, a to na sposób wcale nowy, bardzo pięknie a przytem mocniey, trwaley i taniey, iak z wolney ręki robione, b) bardzo dobrego kitu pokostowego i farby pokostowey, które osobliwie do utrzymania blachy żelazney w wspomnionych robotach służą, i rdzy niedopuszczaią.

II. Nayiaśnieyszy Pan nayważsza uchwałą z dnia 24. Marca r. b. i stosownie do przepisów nayważszego patentu z dnia 8. Grudnia 1820 raczył Maciejowi Hittich mieszczaninowi i szmuklerzowi w Wiedniu przy Obernenstift na ulicy Cesarskiey Nro. 449 mieszkaiącemu nadać przywiley 5letni na poprawę robienia z białych nici i czerwonego włokna Tureckiego, bortów troiakiey szerokości we trzy wzóry na warsztacie mechanicznym wodnym a podwoyną skrzynią, tak dobrze iak na ręcznym.«

III. Nayiaśnieyszy Pan nayważszą uchwałą z d. 18. Marca r. b. i stosownie do nayważszego Patentu z d. 8. Grudnia raczył Leopoldowi Bajohi czeladnikowi tokarskiemu, teraz w Wiedniu przy Jägerzeile Nr. 509 mieszkaiącemu, nadać przywiley trzyletni na poprawę co do istoty zasadzaiącą się na tém 1.) robi na toczydle prędko i bez mocnego ciśnienia lampy nowego rodzaiu z blachy Angielskiey platowaney, które co do kształtu i swoiego składu różnią się całkiem, od dotychczasowych, daią światło piękne i czyste, które zapomocą małego prędko skutkuiącego przyrządzenia w miarę potrzeby, albo bardzo iasne, albo też i ingle uczynić można; oprócz powszechnego zwyczaiu użyte bydź mogą za lampy nocne, w podróżach oszczędzaią oley i zapobiegaią rozlaniu się iego z iakiegobądźkolwiek przypadku. 2.) Z tey samey blachy i tym samym sposobem robi tabakierki upodobalnego kształtu i wielkości z różnemi modnemi wzorami właściwym sposobem wyrażonemi. Tak wierzch iak spód składa się z blachy podwóyney miedzianey na sposób Angielski platowaney, a przez polor trwały i kształt teraźnieyszy są, takowe trudne do rozróżnienia od srebrnych, nakoniec 3.) robi wszelkiego gatunku pipy z drzewa dotąd nie używanego, zdrowiu nie szkodliwego, płynów w siebie nie wciągaiącego a co do trwałości kruszcowi równaiącego się, które to pipy daleko tańsze są od kruszcowych a gryszpanowi lub innym nieczystościom osiąść nie dopuszczaią.

IV. Nayiaśnieyszy Pan nayważszą uchwałą z d. 18. Marca r b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył Jerzemu Neumann i Komp. mechanikom przy gościńcu Nro. 306 mieszkaiącym nadać przywiley roczny na wynalazek: 1.) maszynką złożoną z dwóch ostrokręgłych lub równych wałeczków kruszcowych, z których ieden elastyczny, drugi duszą półzarzącą opatrzony, bieliznę czyto do inney przyszytą, lub osobno, karbować daleko piękniey, równiey i trwaley iak wolną ręką, a to bez naymnieyszego uszkodzenia podług upodobalnego kształtu tak dalece, iż karbowanie żabotów, tak drobne, iak się tylko może komu podobać we dwie minuty skończonem bydź może. 2.) Za pomocą prążka kruszcowego żłobkowanego i półzarzącą duszą rozgrzanego, tudzież za pomocą małego ponad ten krą-

tek idącego kolka, fałdy w koszulach u gorsu układac. Maszynki obie maią kształt ładny, mało zaymuią mieysca, są trwałe, nie potrzebuiącę naprawy, mało kosztuią i w każdem gospodarstwie, do każdey bielizny, osobliwie dla praczek bielizny białey, polecone bydź zasługuią.

V. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 24. Marca r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadadź raczył Jakobowi Querini z Marony (w Powiecie Isco, Prowincyi Brescia) 10letny przywiley na poprawę »przez którą wszystkie oleyne i tłuste części wełny przy oney uprawie, dalszem zupełnem oczyszczeniu, i zgęszczeniu na pilsń sukienną, iakiey do robienia kwalifikowanego papieru koniecznie potrzeba, na sposób w porownaniu z owym we Włosko-Austryiackich Państwach zwykłym, nie tylko doskonalszy, ale także w ogólności między wszystkiemi sposobami celuiący, wyciągaią się.«

VI. Nayiaśnieyszy Pan uchwałą z d. 24. Marca r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył Augustowi Blumenfeld, rodem z Wrocławia, teraz w Medyiolanie mieszkaiącemu fabrykantowi grzebieni stalowych i mosiężnych, dla wszelkiego rodzaiu tkactwa, nadać 5letni przywiley na poprawę »za pomocą prostego aparatu, który przez użycie niektórych przyrządzen otrzymać można: 1) aby rzeczone grzebienie do robienia wszelkich materyy uczynić daleko pożytecznieyszemi, otrzymuiąc przez nie materyie daleko mocnieysze i pięknieysze; 2) aby grzebienie te miały większy polor, nie tak łatwo rdzewiały i dla gęstości swoiey prochu do materyy nie przypuszczały, zalecaiąc się oprocz tego trwałoscią i tannością.«

Przy Tarnowskim Ces. Król. Sądzie Szlacheckim zawakowało miesce Rewidenta rachunków pupillarnych z pensyią roczną 600 ZR. Życzący sobie otrzymać to miesce, wywieść się maią z umieiętności ięzyków Niemieckiego, Łacińskiego i Polskiego, i złożyć maią poprzednio examen z wiadomości, iakich urząd Rewidenta rachunków pupillarnych wymaga, w wspomnionym C. K. Sądzie Szlacheckim. Prośby te, allegatami należycie zaopatrzone, podane bydź maią w czterych tygodniach od dnia ogłoszenia rachuiąc, bezpośrednio do C. K. Tarnowskiego Sądu Szlacheckiego, od tych zaś osób, którzy iuż w publiczney służbie umieszczeni są, przez ich przełożone Władze.

Kurs Wiedeński z dnia 5go Czerwca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 82. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. ——— Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 99 3/4 — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. K. ——— Kurs na Augszburg za 100 Kur. —— Br. Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 919 1/10 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Prowincyia Yucatan prey końcu Marca ogłosiła się niezawisłą od Mexykańskiego Rządu, a w Merydzie stolicy tey prowincyi zgromadził się Kongres. Gubernator w Campeche opieraiący się tey zmianie złożony został z urzędu, a na iego mieysce innego mianowano.

Wiadomości z Nowego Yorku z d. 25. Kwietnia donoszą, że Rossyianie zaczynaią przyprowadzać do skutku ów znaiomy Cesarski Ukas, mocą którego oświadcza Rossyia, że prawa iey własności rozciągaią się od 51. stopnia północney szerokości wzdłuż brzegów Ameryki aż do drogi Behryngskiey, a z tamtąd aż do 45 stopnia 50. minut północney szerokości po brzegi Japanu.

Hiszpaniia.

Monitor z d. 24. Maia umieścił w swoim urzędowym oddziale następuiące doniesienie Marszałka Moncey do Ministra Woyny:

»Jak miałem honor donieść JWPanu w ostatnich moich depeszach, opasaliśmy twierdzę Hostalrych od drogi, która z Hostalrichu do Fonderas prowadzi, aż po St. Celoni. Jenerał Rastignac zaiął w posiadłość port St. Feliu de Guixolo. Powziąwszy wiadomość, że nieprzyiaciel opuszcił stanowisko pod St. Celoni i udał się ku Cardaden i Granolles rozkazałem Jenerałowi Curial udać się spieszno ze swoią piechotą za nieprzyiacielem, a poźniey powtórzyłem tenże rozkaz posyłaiąc mu oraz odpis otrzymanego listu od Jenerała Donnadieu, ażeby uczuł tem bardziey ważność tego pośpiesznego i odważnego pochodu. Dołączam tu także odpis ninieyszego listu, z niego przekonasz się JWPan o korzyściach odniesionych nad nieprzyiacielem przez woysko JKMości. Ubolewam, że żadnych obszernieyszych wiadomości dać nie mogę. Natychmiast odpowiedziałem Jenerałowi Donnadieu i spodziewam się, że wraz z Baronem d'Eroles uderzy na Minę. I t. d.«

Przyłączony list Jenerała Donnadieu datowany iest z Casteltersolu d. 17. Maia o 7 godzinie wieczorem i iest to pierwsze doniesienie o zdybaniu się z nieprzyiacielem na

otwartém polu. Jenerał uwiadomiwszy nas o poprzedzaiących swoich obrotach tak daléy rzecz prowadzi: »Zaledwo Jenerał St. Priest opuścił stanowisko swoie z drugim pułkiem (celem udania się do Mogi), gdy podiazdy przybyły z doniesieniem, że nieprzyiaciel opatrzony w 3,000 ludzi woyska liniowego zaiął stanowisko pod Casterierol. (Tak sam nazywa to mieysce w swoiem doniesieniu). Natychmiast rozkazałem mu, ażeby z 12tym lekkim pułkiem piechoty i z batalionem Jenerała Romagosy udał się do téy wioski, od któréy byliśmy tylko o mil dwie oddaleni i oznaymiłem oraz temu woysku, że sam pośpieszę za niem z dwoma batalionami 18go pułku. Przybywszy przed wieś dostrzegłem, że nieprzyiaciel zaiął półkole skalistych krzakami pokrytych pagórków batalionami porostawianemi w dosyć dobrym porządku do bitwy.«

»Skoro się tylko uporządkowałem, kazałem uderzyć na niego trzema kolumnami, któremi dowodzili Szef moiego głównego sztabu, P. Nougarede, Pułkownik de Capoterie i Jenerał Romagoza. Niepodobna byłoby mi Mości Marszałku opisać JWPanu odwagę, rozważność i nieustraszność woyska. Uderzyło na nieprzyiaciela, choć iż ogień iego pokazywał się na wzgórzach i prawie bez wystrzału wdarło się na nie.«

»Nieprzyiaciel dawał wciąż ognia przez całe cztery godzin, tyle potrzeba było czasu spędzaiąc go ze stanowiska na stanowisko. Mam 50 ranionych, mało zabitych, iednakże o ich liczbie donieść ieszcze nie iestem w stanie. Uwiadomiono mnie o stracie iednego tylko Officera, Kapitana Jardin z 12go lekkiego pułku piechoty. Nieprzyiaciel okrył pobojewisko trupami. Dywizyia iego przybyła z Barcellony i składała się z woyska liniowego załogi, tudzież z oddziałów Lloberasa i Costy; Roten i naczelnik polityczny z Barcellony dowodzili tém woyskiem. Zamiarem było ich obrotów pokryć cofanie się Miny ku Barcellonie. Właśnie co odebrałem list Barona d' Eroles, stoiącego w Pratz de Lusannes; donosi mi z pewnością, że Jenerał Mina w 4,000 woyska znayduie się w Cellencie, a zatém Jenerał La Roche-Aymond, który zaiął Caldes, tylko o mil 3 od niego iest oddalony. Piszę zaraz do Barona d'Eroles, ażeby nazaiutrz z rana wyruszył, inaczéy nieprzyiaciel uyść mu potrafi. I t. d.«

Monitor z d. 25. Maia zawiera następuiące urzędowe doniesienie Marszałka Moncey, pisane o północy d. 19. t. m. z Girony do Ministra Woyny: »JWPanie! Wiadomość od Jenerała Donnadieu przybyła dnia 18. t. m. o 6tey godzinie z rana z Castel-Tersoll; donosi mi, że Jenerał Romagoza i pierwszy batalion nieprzyiacielskiego pułku ścigał nieprzyiaciela aż do St. Felin, wypędził go z tey wioski i przez noc sam się w niey usadowił. Koło 6 godz. z rana powróciwszy, uwiadomił nas Jenerał Romagoza, że wielka ilość nieprzyiaciela zabitą została, a między innymi i Pułkownik pułku Leon. — Jenerał Donnadieu donosi, że dzisiay wyruszy dla udania się przeciw Minie, który znayduie się w Cellencie. Wiadomość, iaką właśnie co odebrałem od Jenerała Curial, opiewa, że Milans ma teraz pod swoiem dowództwem 3,000 ludzi i że cofnął się z Saint Celoni ku Arengs de Mar, zkąd bez wątpienia uda się przez Mataro do Barcellony.«

»Goniec handlowy odeszły d. 16. Maja z Madrytu a d. 25. przybyły do Paryża, przywiósł odezwę Jenerała Abisbala do mieszkańców Hiszpańskiey Stolicy wydaną, z któréy dowiedzieć się można o położeniu teyże i o stanowisku Konstytucyinego stronnictwa przed wkroczeniem Francuzów. Ażeby uspokoić mieszkańców, oświadcza Abisbal, że dopóty nie opuści Madrytu, do pokąd woysko Francuzkie nie weydzie do niego, które podług umowy na mocy praw woiennych zawartéy zastąpi załogę przeznaczoną do utrzymania publicznego porządku. Jeżeli źle myślący pochlebiaią sobie nadzieię rabunków i nieporządku, zrzec się będą musieli swoich zbrodniczych zamiarów przekonani, że wzorowa kara będzie nagrodą każdego ich czynu, który się prawu sprzeciwia. — Tenże goniec przywiózł list drukowany tegoż Jenerała do Hrabi Montejo, którego exemplarze znacznie rozchodziły się po Stolicy. Abisbal oświadcza się w nim, że iako Jenerał iest posłuszony Rządowi, ale iako obywatel ma prawo zdanie swoie powiedzieć. Uznaie ón, że większość Narodu nie chce Konstytucyi, surowo karci postępki Ministrów i kończy na tem, że następuiące punkta podaie za środki do przywrócenia pokoiu i porządku: 1) oznaymić Francyi, że chcemy przystać na potrzebne odmiany w Konstytucyi; 2) ażeby nowe Stany były zwołane; 4) przełożyć Królowi, by mianował Ministeryium obce wszelkiemu stronnictwu, a postronnym Mocarstwom przyiemne; i 5) ażeby powszechne przebaczenie ogłoszone zostało. Na końcu oświadcza, że każde przełożenie do Króla napisane w téy myśli podpisze.

Dziennik rozpraw z d. 25. Maia za

wiera wyiątek z prywatnego listu pisanego z główney kwatery z Gironny d. 20. podług którego następuiące są stanowiska i ilość woyska Hiszpanskiego w Katalonii. Woyska tego nie będzie nad 9000 i składa się z trzech oddziałow, każdy maiący w sobie 3000. Pierwszym oddziałem dowodzi Milans, drugim Llobera a trzecim Mina. Jenerał Donnadieu zbił teraz oddział Llobery i iednę część załogi Barcelonskiey pod Moyą; oddział Milansa stoiący w Saint Celoni na wieść o klęsce pierwszego, pospiesznie cofnął się ku Barcellonie. Sam tylko Mina pozostał z 3000 pod Cellentem, tam d. 19. uderzy na niego Jenerał Donnadieu i Baron d'Eroles.

Monitor z d. 23. donosi w swoim nieurzędowym oddziale, że podług listów panowała w Barcellonie wielka trwoga. Dowodzący tam Jenerał obwieścił, że władze woyskowe przy zbliżaniu się Francuzkiego woyska wszelkiey użyią przemocy. To zatrwożyło mieszkanców j uciekaią dosyć znacznie.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Na posiedzeniu Izby Wyższéy z d. 19. Maia żądał Lord Grey przełożenia niektórych dokumentów, ażeby przekonany został, iaką wiadomość maią Ministrowie o pewnych czynach i okolicznościach maiących związek z Francuzkiem wtargnieniem do Hiszpanii, i iak przytém uważali na korzyść W. Brytanii. Lord Grey żądanie swoie poprzedził wielu zapytaniami, względem których żądał obiaśnienia, usprawiedliwiał się oraz z zarzutu (uczynionego mu przez P. Canninga w rozprawach Izby Niższéy tyczących się adresu podziękowania) iakoby w przeszłéy woynie sprzeciwiał się nieustannie użyciu na ziemi Hiszpanskiéy siły lądowéy Angielskiéy (co wszelako w naywyższym względzie zwycięztwem uwieńczone zostało) wszakże i teraz tak gorliwie żąda, ażeby Angliia ze swoią siłą lądową wdała się w sprawę Hiszpanii. Ministrowie przeciwnie chcieli zachowaną mieć neutralność dopóty, iak długo będzie to zgodne z honorem i korzyścią W. Brytanii, lecz w przypadku woyny chcieli bronić Hiszpanii całemi siłami kraiu swoiego, gdyż teraźnieysze stosónki nie są takiemi, ażeby zabor przez Francuzkie okręty albo osady miał mieć wpływ naymnieyszy na woynę. Następuiące były punkta, względem których Lord Grey żądał obiasnienia: 1.) Zabranie Hiszpańskiego handlowego okrętu (Mariana Veloz w zachodnich Indyiach przez okręt woienny Francuzki; 2.) Ogłoszenie tymczasowego Rządu Hiszpanii ustanowionego iak sądził przez Xięcia Angouleme, pewnie atoli pod opieką Rządu i woyska Francuzkiego, która to rejencyia pozwalała sobie zniszczyć wszelkie akta Rządu konstytucyynego, azatem i umowy zawarte z Angliią a między innemi i umowy tyczące się naszych reklamacyy; 3) stosunek, w iakim zostaie Francyia z Monarchami zgromadzonymi niegdyś w Weronie, czyli Francyia działa będąc przekonaną o ich pomocy lub wsparciu, albo czy może niezobowiązali się do wspierania iey, a Francyia prowadzi tylko woynę narodową, do któréy oni zupełnie należyć nie będą. Zmierzał atoli, ażeby przełożone były odpisy lub wyiątki udzielen Rządów Austryiackiego, Rossyyskiego i Pruskiego, czy nie myślą mieć z Francyią wspólney sprawy w ninieyszéy woynie Hiszpanskiéy, i przełożeń iakie N. Pan robił ze swoiéy strony; także wiadomości do Królewskiego Rządu nadeszłych tyczących się ściągania Rossyyskiego woyska nad Wisłą i przełożeń, iakie względem tego czyniono Rossyyskiemu Ministerstwu.

Lord Liverpool odpowiedział na punkt pierwszy: Nim iescze żądano od niego obiaśnienia, Francyia iuż oswiadczyła, że nie dał a żadnego powodu do postępku, o którym gazetami uwiadomioną została, a nawet w obradach z Sir Charles Stuartem udzieliła zapewnienia, że nie tylko nic nie wié o tém zdarzeniu, lecz że nawet nie wyszły żadne rozkazy do iey okrętów wóiennych, ażeby czyniły zabory podobnego rodzaiu. Angielski Admirał będące na zachodnio Indyyskiém stanowisku doniósł, że eskadra Francuzka spokoynie stała na swoiém mieyscu, lecz Hiszpanski *Lettre de marque* zaczepił ią naprzód i pierwszy uczynił wystrzał, na co okręt Francuzki odpowiedział tak, iak było się można spodziewać i zaiął Hiszpański *Lettre de marque.* 2.) Z tak zwanym tymczasowym Rządem Hiszpańskim niema Rząd Angielski żadnego rodzaiu związków, o iego ogłoszeniu nie odebrał żadnego doniesienia od Rządu Francuzkiego i wié o tém dokładnie, że chociaż owo ogłoszenie z wiedzą Francuzkiego Rządu nastąpic mogło, w samey istocie nie można ie mieć za ogłoszenie samego Hiszpanskiego Rządu. 3.) Co się tyczy zobowiązań Mocarstw zjednoczonych w Weronie odwoływał się do przełożonych inż Izbie papierów rządowych i powtarzał, że te zobowiązania się miały mieć skutek tylko w razie zaczepki, atoli nigdy nieoznaymiły zaprzymierzone Mocarstwa, że maią mieć z Francyią wspólną sprawę przeciw Hiszpanii. Co się tycze sciągania woyska w skutku doniesien zaciągnionych od Królewskiego Rządu, śmiało powiedzić może, że wniosek szlachetnego Hrabi

we względzie Rossyi nie iest dokładny. Jest to wprawdzie rzeczą niezaprzeczoną, że Cesarz Rossyyski zgromadza woysko nad Wisłą, iak równie i to iest prawdą, że woysko Austryiackie odeszłe z Piemontu i z Neapolu zatrzymało się w pochodzie swoim w wyższych Włoszech, lecz nie sądzi, ażeby Rossyia i Austryia ściągaiąc te woyska, miała inny zamiar oprócz owego własney obrony. W każdym względzie Mocarstwa te, miały zupełne prawo do ściągania woysk swoich w kraiach własnych. Nie należy wnioskować naprzód, że co się tycze naypoźnieyszych układów Mocarstw bronić ie będzie, iak równie Francyi nie bronił, lecz tego iest przekonania, że z ninieyszego stanu Europy wypłyną okoliczności, które ściąganie woysk wspomnionych okażą bydź środkami zbawiennemi. W ciągu mowy swoiey oddał zupełną sprawiedliwość wykrywaiącemu się zawsze patryiotycznemu sposobowi myslenia Hrabiego, lecz znayduie sprzeczności w iego twierdzeniach, w przeszłey woynie albowiem przemawiał wyrazami przezorności, roztropności i dyskrecyi odradzaiąc owe środki dzielne, które wszelako w skutku swoim stały się chwalebnemi dla W. Brytanii. We względzie zaś ninieyszego położenia tego kraiu pyta ón się: Czyli Hiszpaniia nie iest podzieloną w mniemaniach, i czyli między obu iey stronnictwami niema przynaymniey równowagi? Czyli nie iest ona takim kraiem, gdzie większy iest zapał tych, co chcą Konstytucyią obalić, niżeli tych co iey są przychylni? W. Brytaniia mogłaby się wdać w sprawę faktycznego Rządu Hiszpanii, ale mogłaż ona wiedzić czyli ta sprawa iest w samey istocie sprawą kraiu tego? Z resztą Francyia przy rozpoczętey woynie nie będzie mogła zachować systematu swoiego dawnego Rządu, pyta się ón więc: kto przy końcu w lepszem położeniu znaydować się będzie, czyli Francyia wystawiaiąca się na niepewny skutek boiu, niszczącego iey źródła pomocy, czyli W. Brytaniia zostaiąca w pokoiu? Czuię ón tak głęboko, iak każdy inny, ważność sprawy między Francyią i Hiszpaniią, bo wie, że gdy oręż na iednym końcu Europy wydobytym zostanie, nikt nie może powiedzieć, gdzie spokoynie do pochwy włożony będzie. Te same uczucia, chociaż mniey mocne, przenikaią go we względzie zatargów między Rossyią i Portą. Jest to pierwszem życzeniem Rządu Angielskiego, ażeby w Europie woyny nie było, nie chce ona wzniecać rozterków w kraiach innych, ażeby z nich korzyść mieć mogła. Szlachetny Hrabia uczynił kilka szczególnych uwag, co się tycze sprzymierzonych Mocarstw, których zamiarem ma bydź według iego zdania, zniszczenie wolności we wszystkich Europeyskich kraiach, a zatem i w Anglii. Nie sądzi, że szlachetny Hrabia mowi to z przekonania. On (Lord Liverpool) nie iest z rzędu tych, którzy pochwalaią zasady przyięte od sprzymierzonych Mocarstw. Rząd Króla Jmci tak w ustnych, iak i w pismiennych udzieleniach ganił politykę sprzymierzonych Mocarstw. Z wszystkimi równie chce ón tego, ażeby każdemu kraiowi z osobna zostawiono było iak się ma rządzić i iakie prawa ma sobie nadać naybardziey korzyściom iego odpowiadaiące. Nie może zaprzeczyć tego, że w teraźnieyszém położeniu, ieżeli z iedney strony grożą niebezpieczeństwa, niebezpieczeństwo pochodzące z nowych mniemań i rewolucyynych wyobrażeń niemniey iest zagrażaiące. (Słuchayciel Słuchayciel) Lecz to powinno bydź polityką kraiu tego, ażeby w politycznym względzie utrzymał godność i był w stanie zapobiedź bezprawiom tak iedney iak i drugiey strony. (Słuchayciel Słuchayciel)

Lord Holland powstał żywo na Ministra, że tak małą zakłada wartość w skutku »drewnianych murów starey Anglii.« Co się tycze naszego uczestnictwa w domowey woynie Hiszpanii, to przez cud nam się tylko udało, gdyż i wtedy mogli byliśmy sposobem naywłaściwszym i nayskutecznieyszym przeszkodzić prowadzeniu woyny, którą, prawie powiedzieć mogę, poezyia Ludowi Hiszpańskiemu przepowiedziała, ponieważ, iak Homer opisuie: »Bogini mądrości zstąpiła z Olimpu, dla namawiania Menelaosa, ażeby uderzył na Hektora nieuzbraiaiąc go siłą tygrysa, lwa, albo niedzwiedzia, ale odwagą muchy maiącą nienasycone pragnienie krwi ludzkiey, co nieustannie z krwawey zdobyczy swoiey odganiana, wciąż z nową zaciekłością powraca.« Jest to iedno mieysce z Homera, które P. Pope przez obrzydliwą krytykę i muszę dodać zły smak w tłumaczeniu swoiem opuścił. Co się tycze twierdzenia Ministra, że nie istnieie żadna »związkowa deklaracyia« przeciw Hiszpanii radby wiedział, iaka w tey sprawie iest różnica między deklaracyią a umową. Tu Lord Liverpool zrobił uwagę, że, ile mu wiadomo, nigdy Mocarstwa nie umawiały się. Lecz Lord Holland odpowiedział, że rzeczy tey nie bierze tak ściśle, chciałby iednakże bydź zapewnionym, czyli powstanie Amarantego w Portugalii nie przyszło do skutku za pomocą Francuzkich pieniędzy, a gdyby to było prawdą, i gdyby się

Portugaliia wzięła do oręża, nie byłożby słusznością uczynić wtedy zadosyć naszemu traktatowi? Jeżeli zaś Amarante złączy się z woyskiem Francuzkiem, czyliż Portugaliia nie będzie mogła wtedy powiedzieć: Woyna z kraiem, który moich powstańców przyymuie, nie zniewalaż mnie żądać od Anglii woyska ku pomocy? — Nim uyrzy Portugaliią wystawioną na wtargnienie Francuzów do iéy granic, woli przenieść woynę z Francyią. Nim uyrzy całe brzegi półwyspu — brzegi przeciwległe Hiszpanii — napełnione zagorzalcami i niewolnikami, woli widzieć rozpoczynaiącą się woynę, niźli gdyby się to stać miało. Chce powtórzyć uczynione przez szlachetnego Hrabi zapytanie i powiedzić: »Nie rozpoczniecież woyny, gdy iuż Francyia Hiszpaniią i Portugaliią zabierze, a skoro się to stanie brzegi Irlandyi zagrożoneż nie będą zgraiami wysłańców od woyska Wiary? (Słuchaycie!) Podług iego sposobu myślenie zaraz na początku obrad tyczących się Hiszpanii Angliia powinna była dwie obrać sobie drogi, przyczém honor i korzyść iéy powinny były bydź zapewnione. Albo trzeba było powiedzieć, nie w dwuznacznych wyrazach: »Nie będziemy cierpieli żadnéy zaczepki z Hiszpaniią, choćby się ona stała pod iakimbądź pozorem;« albo gdybyśmy nie byli do takiéy odpowiedzi przygotowani, to przynaymniéy trzeba było powiedzieć: »Odrzucamy zasady, podług których wy działacie« wziąść za kapelusz i oddalić się nic nie należąc do Kongressu.

Wniosek Lorda Grey bez liczenia głosów (*division*) odrzucony został, a Izba rozeszła się o 10téy godzinie wieczorem.

Wniosek P. Goulburn uczyniony w Izbie Wyższéy, ażeby ogłoszony akt powstania w Irlandyi trwał ciągle, przyjęty został 162 głosami przeciw 82. Przy téy sposobności uczyniono wiele ważnych doniesień o okropnym stanie dystryktów powstałych w południowéy części nieszczęśliwéy wyspy. Walczy tam nie tylko ubogi przeciw bogatemu, ale cała ludność uzbroiła się przeciw prawu. Naczelnicy rokoszu żądaią nayściśleyszego wykonywania swoich rozkazów i surowiéy karzą, niżeli samo prawo. Lud stara się o to, ażeby występni uszli bezkarnie. Sprawiedliwość zbezwładnioną została. Nikt nie śmie wystąpić za świadka w sprawie Korony. Przy ostatnim Sądzie w Corku, wielu musiano wypuścić na wolność, gdyż nikt nie chciał świadczyć przeciw obwinionym z obawy przed rokoszanami. Skrytoboystwo przeciw sprzyiaiącym Rządowi stało się formalnym systematem. Coraz większe powstaie zaburzenie to w tém, to w owém południowém Hrabstwie. Hrabstwa Cork, Limerych i Clare podlegaią naywięcéy chłoście wewnętrznych niespokoiów. Hrabstwo Typperary w dawnieyszych latach właściwe ognisko rokoszu, uspokoiło się teraz cokolwiek.

Na posiedzeniu Izby Niższéy d. 15. Maia zrobił Burton wniosek względem zupełnego zniesienia handlu niewolnikami w Angielsko-Zachodnich osadach. Przeciwnie Minister Canning następuiący ogłosił wniosek: »Izba powinna Rządowi oświadczyć, iżby to było rzeczą zamiarową wziąść się do zbawiennych i stanowczyczych środków celem polepszenia losu niewolników w osadach Angielskich; iż Izba sądzi, że wytrwałém i surowém, ale oraz roztropném i umiarkowaném wykonaniem tych środków uczyni odmianę w sposobie myślenia niewolników i może ich przygotować do uznania potrzeby przyięcia praw innych poddanych. Izba życzy sobie, ażeby wykonane były te zamiary, skoro czas przyydzie, gdy z dobrem niewolników, ze sprawiedliwemi względami na korzyść ich właścicielów i z bezpieczeństwem osad będą mogły bydź połączone. — Wniosek P. Canninga przyięto, a P. Burton swóy cofnął.

Francyia.

Dnia 24. Maia po Mszy przyymował Król Jmć Xięcia Don Carlos, Granda Hiszpańskiego na posłuchaniu prywatném. Mówiono, że Xiążę odiechać ma niebawem do Madrytu.

Niemcy.

Dnia 22. Maia w południe o saméy 12téy godz. odbyły się w pałacu Xiążęcim Leuchtenbergskim w Monachium, zaslubiny Xiężniczki Jozefiny Leuchtenberg z Królewicem Następcą Tronu Szwedzkiego przez zastępstwo. Jego Królewic. Mość, Xiążę Karol, zastępował nieprzytomnego oblubieńca.

Hrabia Butturlin, Adjutant N. Cesarza Rossyyskiego, przeieżdżał przez Frankfurt nad Menem nocą z d. 29. na 30. Maja. Jedzie do woyska Francuzkiego w Hiszpanii.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest XXXVI. Numer Rozmaitości.)

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.